

Monument al soldat desconegut

ANTON MONNER
Cronista de Gandesa

Crònica

A Gandesa tenim l'únic monument erigit per la Pau, la Concòrdia i Reconciliació de tot Espanya inaugurat el 1978, pels 40 anys de la Batalla de l'Ebre. També s'hauria d'homenatjar els milers de soldats dels quals no se sap on estan les restes

A Gandesa tenim l'únic monument erigit per la Pau, la Concòrdia i Reconciliació de tota Espanya inaugurat el 14 d'agost del 1978, commemorant els 40 anys de la Batalla de l'Ebre, per iniciativa de l'ADAR (Associació dels Aviadors de la República). Aquell dia, en plena efervescència col·lectiva per reactivar la Democràcia, quan s'estava redactant i pocs mesos abans d'aprovar la Constitució, a Gandesa s'hi van concentrar autoritats, comandaments dels exèrcits republicans i nacionals, i soldats d'ambdós bàndols acompanyats dels seus familiars. L'acte va començar a l'indret conegut pels Quatre Camins, a la partició dels termes de Vilalba i Corbera d'Ebre, on els primers dies de setembre del

Cada any, els aviadors de la República organitzen una trobada al Centre d'Estudis de Gandesa

1938, s'hi van enfrontar tropes nacionals, situades a la Capçada de Coll de Vilalba, contra tropes republicanes apostades al coll de Targa, a la punta més alta de la confluència de les Valls de Canyelles i l'Aubatar de Corbera.

Mort el general Franco, era el moment que la gent desitjava retrobar-se i reconciliar-se per donar per acabat el trist període dels 40 anys de dictadura. Només els nostàlgics, situats a l'extrema dreta no hi participaren i alguns, tant d'un bàndol com de l'altre, recelosos per la por que encara es manifestava. Des dels Quatre Camins, l'acte va continuar davant del Cellar Cooperatiu de Gandesa, on hi van haver parlaments d'autoritats, organitzadors i militars d'alt rang, d'una i l'altra part i l'abraçada solemne entre dos soldats supervivents de diferent bàndol. S'hi van reunir més de 5000 persones, arribades d'arreu del món, sobretot Brigadistes Internacionals, amb l'afany de retrobar-se amb la pau i la reconciliació. He recuperat l'article que com a corresponsal de *La Vanguardia* vaig escriure i

Monument erigit per la Pau, la Concòrdia i Reconciliació inaugurat el 14 d'agost del 1978. FOTO: J. REVILLAS

es publicava el dia 10 d'agost del 1978, anunciant l'acte que se celebraria quatre dies més tard, amb la signatura del meu pseudònim, M. d'Irto. I deia: «*Los motivos del acto que cuarenta años después de la Batalla, se pretende agasajar a todos aquellos esforzados combatientes que dieron su vida. A todos sin diferencia de color. Aquí, cuarenta años después, los supervivientes de aquella horrible experiencia se darán el abrazo de la reconciliación, fundiéndose en su ánimo que les impulsó a luchar, vencer y morir. Los organizadores, nos repiten una y otra vez, que no hayan banderas, ni pendones, cantos y símbolos que puedan revivir odios o amarguras pasadas. Sólo se pide que lleguen «armados» con una flor que depositarán ante el monolito conmemorativo del acto como símbolo de reconciliación entre todos los antiguos contendientes y como esperanza de una futura y eterna paz entre los españoles...*»

Cada any, els aviadors de la República, organitzen una trobada al CEBE (Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre) de Gandesa, avui el museu més ben dotat de la Guerra Civil de tota Espanya, on es fa un homenatge davant del monòlit, acudint-hi autoritats, supervivents dels dos bàndols i es fa una ofrena de flors i uns cants per la pau per la Coral Gandesana. Durant dos dies s'organitzen conferències, exposicions i col·loquis sobre els esdeveniments d'abans, durant i després de la contesa armada dirigides per especialistes i professors universitaris. També cada dos anys, la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, mitjançant la Universitat Internacional de Barcelona, programa a les quatre comarques de les Terres de l'Ebre, amb una especial atenció a Gandesa, amb especialistes i catedràtics arribats de diferents indrets del món, una sèrie de conferències i col·loquis sota la direcció del

Dr. Josep Serrano Daura i un comitè científic per personalitats com assessors.

La política espanyola viu moments delicats quan els dos grans partits es barallen a les Corts inferint-se acusacions de tota mena, i Catalunya pel suport que dona al govern, apareix com la culpable quan precisament la grandesa de la democràcia rau en reconèixer la dignitat de totes les persones i els seus raonaments enfront de les intoleràncies, més enllà de les opcions partidistes, les personals ideològiques o de consciència col·lectiva. La ciutadania reclama responsabilitat davant les acusacions de corrupció i les intoleràncies, mentre els nostres governants, que haurien de ser els principals valedors democràtics dels drets de l'home, el respecte i la tolerància, apareixen com executors de l'obcecació i el fanatisme, que decanta a molta gent, davant del desconcert, a optar pels partits

d'extrema dreta. Cal cercar i trobar la reconciliació entre ells.

Des d'aquestes pàgines proposo respecte, concòrdia pels governants d'avui i un record per aquells que van deixar la pell a la Batalla de l'Ebre i també a altres fronts de la Guerra Civil, que encara avui no es coneix on s'enterraren. Mereixen la màxima consideració pel que ells van sofrir, morint amb el fusell a les mans. I pels seus familiars, que no saben on descansen les seves restes, quan un dia van marxar de casa i mai més hi van tornar. La proposta és erigir un monument al «Soldat Desconegut», situat a la Rambla de la Democràcia, ben a prop del monòlit de la Pau, i el museu del CEBE abans esmentat, davant del Cellar Cooperatiu, on van arribar les tropes republicana-

Proposo la construcció d'un monument en record als milers de soldats que van morir

nes el matí del dia 25 de juliol del 1938 en la contraofensiva de la Batalla de l'Ebre.

Memòria Democràtica que tants esforços realitza per catalogar les restes que es troben a les fosses comunes, hauria d'homenatjar als milers de soldats que no es coneix on van morir i on van ser sepultats, erigint aquest monument «Al Soldat Desconegut», que seria complementari al Memorial de les Camposines de la Fatarella, on es disposen les restes que van aparèixer, i hi consten els noms de soldats desapareguts, però que ni de molt apareixen els milers que hi perderen la vida i ningú en sap res d'ells.

És de suposar que Gandesa estarà predisposada, ja que té ubicat el museu més important de la Guerra Civil i l'únic monument de la Pau, la Concòrdia i la Reconciliació de tota Espanya, a donar totes les facilitats per la consecució de la proposta que quedaria per sempre més com el primer i potser únic monument al Soldat Desconegut de tot l'Estat, per recordar tots aquells que van donar la seva vida i encara avui ningú coneix on reposen les seves restes.